

LO REGIONALISTA

QUINZENARI DE PROPAGANDA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ. Plassa Constitució, 9.

DELEGACIÓ DE L' ADMINISTRACIÓ. Associació Popular Regionalista, Escudellers Blancs, 8 1.er

Lo REGIONALISTA circula per medi de Propagadors, que son los qui prenen un número determinat d' exemplars, pagantlos al següents preus:

Una acció (100 exemplars)	costa cada número	2'50 ptas.	} Compresos gastos de corren pera Catalunya
Mitja (50 —)	— —	1'25 „	
Un quart (25 —)	— —	0'65 „	
Un vuytè (12 —)	— —	0'35 „	

S' envia un sol exemplar a qui fassi un donatiu anyal de qualsevol import.

Los esforços del Regionalisme, aturaran lo vertiginós enderrocamet a que 'ns conduheixen los mals governs.

A. SUNYOL.

No s' tornan los originals — Es lliure la reproducció dels treballs — Pagos a la bestreta — S' admeten sellos de corren y documents de fácil cobranza.

RAHONAMENTS Y EXPLICACIONS

Endressa: A un secretari-burocrata del Govern civil que nosaltres sabem, y tothom coneix.

Com sia que 'n alguna de las assentadas qu' alguns redactors d' aquet modest quinzenari tingueren ab V. en las oficinas de la Governació, va deixar anar algunas expressions apassionadas y desprovehidas de tot fonament, y afirmacions de a bulto del tot gratuites, que no poden passar sense lo degut correctiu ni protesta, es per lo que li dediquem aquestas quantas ratllas, fetas a correccuyta.

A lo que digué ni 'ns pendriam tampoch la molestia de contestarli, (per més que sap no 'ns quedarem muts devant de V.) per alló de que las cosas segons qui las diu s' en fá cabal. o nó, y que tant gráficamente encarnat està en nostre aforisme popular *brams d' ase no pujan al cel*; y no hi donariam cap clase d' importancia; però tota vegada qu' alguna ne podrian tenir per lo càrrech merescut o inmerescut qu' ocupa y per los titols professionals que diu possehir—y aixó 'ns ho va retreuer una pila de vegadas—pró que nosaltres no hem vist, però aixís volguentho creuer; hem de reconeixer que, encare es més d' extranyar deixés anar semblants afirmacions que 'n boca d' una persona que vol ésser il·lustrada, repugnan de debó y fan molt mal efecte.

Ademés ho fem per si hagués algun engegat, que de bona fé cregués, que va obrar d' un modo conforme y que son procedir fou just, donchs per desgracia encare quedan compatricis que creuhen ab aixó de la *llengua oficial* y de tantas altres menidas y ficcions oficials que corren per aquets mons de Déu.

Comensém per lo que 'ns digué que 'l català era un dialecte, y per suposat: ¿de qui ho hauria d' ésser sinó del castellà?

Com es aixó possible, en una parla que conta ab alguns segles d' existencia anteriors a la de V. com se prova en documents, crónicas y monuments molt antichs, donchs la vella llengua provensal o llengua d' *oc* com tothom sap fou la primera parlada, y la derivació més

aprop formada de la llatina. No en vá s' ha dit que la nostra estimada parla es la primogènita o filla gran de la llatina. Essent també la primera que s' usà en lo camp de la ciencia filològica entre las neo-llatinas. Escriptors com en Menendez Pelayo ho han confirmat y s' ha corroborat per en Thós y Codina, en Balaguer en Brunet, en Balari y Jovany, en P. Gener y altres historiayres y filòlechs.

Ja ven si pot ésser dialecte de la llengua imposada! Se trovan documents fidedignes anteriors en sis o set segles al antich *romance* o primitiu castellà. Y quant la nostra llengua nacional gosava ja d' un relatiu esplendor, totjust comensava a iniciarse l' us del castellà.

En aquell concepte seria igual que li diguessin que 's fill d' un home més jove que V. Jamay podrà ademés ésser, derivació o corrupció d' una altra parla, un llenguatge que per sa manera d' ésser y sa construcció es ben diferent y casi antitètic, com succeheix ab el català, com parat ab el castellà.

Com a llengua la considera la Royal Academia que 'n actes oficials la té aixís regoneguda, com en l' any 1888 en que la cregué acreedora del premi a la mellor obra dramática en llengua espanyola, encare que avuy se l' ha-gi excluida ab manifesta mala fé; com en altres diverses ocasions. Hi ha més, en DOCUMENT PÚBLICH l' ha calificada d' idioma.

Son mateix Diccionari, que crech per V. serà l' Evangeli, l' admet com a tal al definir la paraula llenguatge « *IDIOMA enrahonat per un poble o nació o PER UNA PART D' ELLA.* » Are si V. vol negar a Catalunya que sigui part de la *nación española* com vostés diuhen, ja es una altre cosa. Qué de tot lo creyém capàs.

La mateixa opinió tenen formada molts de sos acadèmichs, exposada en discursos, articles literaris y folletos parlantne directament o bé per modo incidental. Aixís l' han calificada y alguns d' ells en termes bastant honorosos com justos, en Valera, l' Echegaray, en Castelar y altres. Lo propi han reconegut la majoria dels crítics castellans. Fins lo recalcitrant *Clarín* no pogué menys de confessarho en una discussió sostinguda ab un nostre estimat é ilustrat company d' idees, y darrerament en altres ocasions.

Aixó per que vegi, tot son testimoni de casa seva, que si miréssim al extranger fóra alló de no acabar may. Basta dirli que 's principals filòlechs forasters l' han considerada com a-tal sempre que d' ella n' han parlat. Arrivant algun d' ells a dir que era una llengua de las més ricas dintre de las llatinas. Igual concepte ha merescut de l' ilustre literat francès gloria de la novela contem poránea en Daudet. A París varias son las obras que s' han publicat tractant de la llengua catalana estudiantla directament, o bé de qüestions filològicas relacionadas ab l' estudi de las llenguas neo-llatinas, haventse estampat diccionaris francesos ab la correspondencia catalana. Lo monumental d' en Littré porta totas las equivalencias y arrels de las paraulas, en llenguas llatinas é incluhix entre las primeras a la catalana. En Marc Monnier, filòlech suis, ha fet remarcables estudis d' investigació sobre d' ella.

Molts treballs que seria llarch consignar s' han fet y publicat sobre la mateixa per entitats y associacions llingüísticas y filològicas de diversos payssos, publicantse erudits tractats en revistas y publicacions. (1)

Nos sembla que ab lo dit n' hi há prou pera compèndrer quant absurda es la qualificació de *dialecte* aplicada a nostra llengua nacional que pot ostentar com la qui més, titols de noblesa y de válua, qualificatiu que suposa o una mala fé excesiva, o una absoluta y supina ignorancia.

Un reputat escriptor y literat castellà, l' il·lustrat P. Blanco y Garcia del Escorial, ho ha dit, que avuy ja no ho diu cap home il·lustrat, que 'l català sia dialecte.

En cambi molt apurat se veuria V. per demostrar que 'l castellà siga idioma y no dialecte, cosa que tenim per molt discutible y verdaderament problemática.

Precisament avuy que, recents investigacions, permeten assegurar la veritable naturalesa llingüística del castellà. No 'ns deixaràn mentir los conciensuts treballs y las llumino-

(1) Es digne de mencionarse la notable *Revue des langues romanes* que ha publicat articles molt notables sobre 'l particular.

sas disquisicions del erudit arqueòlech y reputadíssim filòlech Sr. Gomez de Berlanga verdadera autoritat en aquestas materias y testimoni irrecusable y gens sospitós, dónchs es del seu país, (de Sevilla); lo qui ha confirmat la paternitat del castellá del qual s'ha vist qué, moltas de sas arrels y orígens de vocables proceixen del provensal o primitiu idioma catalá.

Ademés qué si intentessim tractar aquesta qüestió a fondo trovaríam arguments *à fortiori* pera provar qué junt ab lo catalá hi há concoregut un element generatriu més abundós encare qué 's: lo gallego o *Bable* Com per exemple qué, las obras d' Alfons X de Castella, llegidas a una pagesa del recó més apartat é ignorat de Galicia son perfectament compresas, y en cambires enténdrá del castellá qué parlan avuy en dia. Las propias obras de Alfons X estan també plenas de paraulas y vocables catalans, lo mateix qué las del Arxipreste de Hita. (1)

Ja veu senyor *burocrata* del Govern quin es lo dialecte. Y aixó s'ho han de menjar en lo mateix Madrid, fins algún periódich d'aquell gorch de digestió, com el *Nuevo Régimen*, parla tot sovint del *dialecto de Castilla*.

No podém resistir la tentació avans d' acabar l'article, d' entrar per un moment, encare qué no sia propi del periódich, dins la qüestió legal suscitada per V. exercint funcions delegadas del Governador, al denegarnos la admissió de la declaració en catalá, presentada per aquesta Redacció. Sians permés dirli qué va obrar com ja créyam, y com a perfecte y consequent *hidalgo*, però sí qué ab mais modos y pitjor forma... encare qué també aixó ja es propi de vostés. Lo qué no créyam, es qué ab tanta presumpció parlés. afirmant tant a plom la oficialitat de la llengua castellana.

Li repetim are, y li dihém rotundament qué tal declaració NO EXISTEIX EN CAP LLEY GENERAL en qu' aixís s' exigeixi. Y per lo qué toca a las oficinas governativas tampoch hi há cap lley especial ni disposició alguna qué ho ordeni. Ni en la Lley del procediment administratiu de 19 Octubre de 1889, ni en lo Reglament pera la execució del procediment administratiu davant el Ministeri de la Governació y de todas sas dependencias, del 22 Abril de 1890, se fá cap prohibició pera 'l' us de las llengüas espanyolas no castellanas, ni se las aludeix pera res, cosa qué s' haguera fet si aqueixa hagués estat l' intenció del legislador; més a més parlantse de las extrangeras; com s' estatuí en quant a l' Administració de justicia, en la lley de Notariat, y en la d' Instrucció Pública.

Per consequent, no haventhi cap lley general, ni existintne cap d' especial aplicativas a las oficinas del Govern Civil, aixís com hi son en los rams citats, pero qué ni per analogí poden tenir aplicació; per lo tant no n' hi ha prou y no es d' alegar lo fet actual y la práctica abusiva encare qué inveterada, de no admetrer res qué no siga castellá, fet qué per si sol no justificará may la no admissió de documents redactats en catalá o en cualsevol llengua espanyola no castellana, en las oficinas governativas.

Aixís ho han comprés altres governadors

dignes y sabedors de sa obligació y de sos revers, com en Larroca a Barcelona, y algún altre qué are no recordém qu' han obrat com devían y deixat justos precedents.

Ademés la Lley de policia d' imprenta es ben clara. En son article 8 diu qué pera la fundació d' un periódich se posará en coneixement del governador per medi d' una DECLARACIÓ ESCRITA y firmada per lo fundador. Y per lo tant, com es de suposar, lo poder legislatiu no ha volgut dir més de lo qué diu: dónchs d' altre modo haguera fet una exclusió exp resa y terminant. Resulta, y aixís s' entén qué, la tal declaració pot esser redactada en tota classe de llengüas espanyolas o qué 's parlin dintre l' Estat. Y dihém espanyolas perquè ja es sabut qué las presentadas en idiomas extrangers deuen anar acompañadas d' altres requisits y principalment de la traducció com aixís está disposat en varias disposicions y especialment en una R. O. del Ministeri de la Governació de 8 Agost de 1857.

Present aixó, y essent la llengua del fundador com la del nou periódich, catalana, lo propi qué la de sos llegidors, natural y justíssim era qué 'n aquèst llenguatge presentéssim la declaració, qué V. tant grosserament com indignament apostrofá, conducta sols propia de certa genteta, y d' individuos de poch més o menos.

Veji sinó procedí d' un modo arbitrari, absurdo e ilegal, Si seguí una conducta prudent y rahonable! Nosaltres tinguerem la satisfacció al obrá d' aquell modo, de cumplir ab la més estricta legalitat y de conduhirnos com a patricis catalans. Si cedirem a sas imposicions fou a la pura forsa y no sense protestarne com devíam y sens perjudici de recurrirlo si may nos convingués. Per lo demés es ailló: contra la forsa no hi há resistencia.

Pero consti qué 'l nom de Torres quedará gravat en la memoria dels catalans qu' estiman avans qué tot a sa Pátria. No s' esborrará may més de nosaltres; advertintli qué miri de no ensopegar una altre vegada

Respecte a la denominació d' *extrangera* no cal qué 'n parlem. Potser vindrá dia qué desitjém aixó sia veritat, més a més si aumentan los empleats com V. qué tinguin aytals intemperancias. Y si bé 'n protestaren, ho ferem perquè 'ns excluhia de la lley, y perquè encare no hem deixat d' esser ciutadans d' un Estat qué quan li convé vol qué ho siguém més qué 'ls altres, sobretot per pagar. Are per treuren ja es una altre cosa. Ja hi son tots los seus paysans y tots los que cauhen baix el *morado pendón*.

Un consell final, encare qué V. no 'l necessita, perquè ab los *títulos que ostenta*, li poden servir per tot. A la voreta de la taula qué escriu... y fuma cigarros, procuri tenirhi unas quantas tasses de tila perquè havent de tractar con *estos rudos catalanes* li anirá molt millor. No fos qué algun dia tingués un atach de feridura, o fes un pet com una aglá. Cosa qué realment seria una desgracia pera la pátria y que tothom sentiria...

JOAN GIRONÍ.

LA GRAN DERROTA

Fa algun temps, qué 'ls elements catalanistas del Ateneu Barcelonés, la primera associació científica y literaria de Barcelona, van poguer arribar a la direcció de la esmentada societat. Desgraciadament, dintre aquella corporació hi há socis tan dominats pe 'l repugnant centra-

lisme, qué obrant com a fills borts, creuhen un desmérit lo donar caràcter catalá a las cosas de Catalunya y emancipar nostre criteri dels ideals enviats des de Madrid, per uns quants *ilustres jefes*, qué tenen privilegi d' invenció.

Aquèts desgraciats, van ésser los que desseguit van declarar guerra franca als catalanistas. Lo primer any, van dir que la victoria del esperit catalá era degut a una sorpresa, lo segon a no haverlos fet gens d' oposició, aquest any, aquest any.....

Aquest any, per ordre de Madrid y dirigit per lo gran cacich de Barcelona, tots, absolutament tots los mansos anyells qué tenen lo cervell a Madrid, units com un sol home, han plantat cara a nostres amichs del Ateneu, anunciant per tot lo mon qué 'l regnat del esperit catalá havia acabat en aquella casa y qué ab son voler tornarian a dominarhi los desacreditats polítichs centralistas.

En Joseph Roca y Roca, lo director de *La Campana de Gracia*, l' ex-catalanista, l' ex-federal, l' ex-possibilista, l' home qué tot ho ha estat y 'm penso qué no es res, fou lo director de la barreja politiquera. Encare qué 'l tal, sigui un menja-capellans, al seu costat hi formavan catòlichs intransigents, barrejats ab mansos, carlins, conservadors, sagastins, republicans de tots colors, inclosos los *federals* madrilenyistas (1).

Aquesta asquerosa barreja, després d' anunciar la derrota de la causa catalana en tots los periódichs y per tot arreu, presentá batalla.

Batalla, empenyada, terrible....

Que acabá ab la més gran de las derrotas.

Sis seccions, (de las set qué hi há) que fins are han nombrat sa Junta, han signt guanyadas pe 'ls catalanistas, deixant als acastellanats en la més ridicula de las posiciones.

Are poden veure a Madrid, si 'ls catalanistas som *cuatro gatos*.

Are poden veure tots los catalans, qué la Barcelona intelectual es catalana de debó y que pot confiarse ab la restauració de la Pátria Catalana, desitjada ab anhel per tots los bons catalans.

A. MALLSOL.

CATALANISTAS D' OCASIÓ

Per una temporada ha fet lo Catalanisme vida activa; tant, qué pochos son los partits qué puguin en una ocasió determinada donar mostrás de tanta energia y virilitat.

Son prou conegudas las causas y no es nostre objecte reitreurelas, lo qué sí volém fer notar, es qué vulgan o no s' ens han manifestat d' una manera palpable los amichs y 'ls contraris y de l' actitud de tots n' hem de treure lliçons profitosas: fixinshi.

Per lo qué a la prempsa madrilenya toca, no 'ns ha vingut pas de nou; sabíam l' altura a qué arriba, y per lo tant no es d' estranyar qué l' insult hagi sigut son únich argument, gracias los hi hem de donar per lo bé y la propaganda qué 'ns han fet als ulls de la gent pensadora. Ademés com sigui qué 'ns te sense cuydado lo qu' ells diguin o pensin respecte nostras reclamacions, deixarem apart lo criteri de las rotativas de Madrid y passarem a revisar als de casa qué son los qué interessan.

Barcelona fou lo teatre dels *aconteixements*; allí es ahont devém tenir la vista fixa. Hi han, com per tot, diaris qué per únich móvil tenen la venda, qué lo fi de la seva creació fou exclusivament per guanyarse la vida; més apart d' aquets papers sense senderi, hem de confessar y fer justicia dihent qué no tot son baligas-balagas, y qué per sort una part, petita per cert, de la prempsa eatalana, encare qué ficada en la política de miseria ha conservat prou coneixement pera jutjar las qüestions ab rectitut de miras. Ara bé, donats aquets antecedents d' alguns *colegas*: ¿A qué es degut qu' en la qüestió suscitada ab motiu de la denuncia de *La Renaixensa* y LO REGIONALISTA quedessin muts completa-

(1) Deu tenirse en compte, qué 'l partit federal avuy se trova dividit en dugas menas: los *federals* catalans que van posarse al costat de la causa catalana, y 'ls que dihentse *federals* tenen lo cervell a Madrid, qué van votar ab los centralistas.

(1) Perqué 's vegí fins ahont ha arribat l' influencia qu' ha exercit la llengua catalana dins del castellá, consignarem lo fet, qué preném d' un erudit escriptor, de qué 'l primer llibre publicat en castellá estava ple de mots catalans « *El libro de los Reyes d' Orient* » fou el primer qu' en llengua castellana s' escriví, encare qué ab molts resabis de la llengua d' oc, com se pot véuer per son propi títol. *P. Gener.—Herejias*, págs. 85 y 86.—2.ª edic.—Barcelona, 1888.

ment. ¿A qué ve callar en qüestió tan trascendent pera la prempsa y pera una idea a la qual ells, algunas vegadas han fet veure qu' hi tenían cert carinyo?

Díguin tho clar y d' una vegada per saber nosaltres a qué aténdrem. May nos ha inspirat simpatía ni confiança; aquell que vol jugar ab dos jochs, y lo mostrarse amichs en algunas ocasions, pera deixarnos sols, quan lo perill ens volta; es propi no més que de companys interessats o hipócritas.

Mòlt nos dol tenir d' estampar paraulas tant cruas, però com sigui que n lo cas present, per lo mateix que s tracta de personas de clar criteri, no podém atribuirho ni a descuyt, ni a desconeixement de causa, per aixó no hem duptat un sol moment en dir lo que creyém de rahó y s' ajusta a son comportament.

No es aquesta ocasió de retreure fets, ni de justificar l' actitud nostra, convensudíssims estarán los periódichs a qué 'ns referím, de la falta de companyerisme que ab son mutisme han demostrat y ab doble motiu al veure que la prempsa bullanguera s' ens ha tirat a sobre, ab més cobardía que bravesa.

Son quietisme y espectació devant de la cridoria armada per nostres enemichs, nos ha fet l' efecte d' aquell que amagat darrera la barrera, riu satisfet de las desgracias del próxim.

Si ells creuen que son los qu' han d' ilustrar a sos lectors, respecte las qüestions que diariament se suscitan, a fi de qué tinguin un just criteri en tots los assumptos: Com es que deixan a sos oyents que vagin a buscar parer en lo cervell anémich dels periódichs de cinch céntims? Es que tenían por de tirar aygua al nostre molí? Si es per aixó declarintse francament enemichs nostres, diguin si gosán, que 'l procónsul de Barcelona ha estat molt acertat ab sas disposicions; però ¡ca! a molta gent li convé nadar y guardar la roba.

Ab la gent que d' aprop o de lluny están eficats dintre algún partit madrileny, un dia o altre se 'ls té de conéixer que no poden tenir l' independéncia de caràcter que tením nosaltres. Aixó sí, entre tots nos estiman mòlt, fins nos aconsellan pera que nostra causa prosperi, y més de quatre vegadas son més catalanistas que 'l Governador de Barcelona.

¿Qué 'ns hi diu ab aixó nostre salvador y canceller lo *Diari de Barcelona* y la simpática amiga *La Vanguardia*?

J. M.

¿COM CAMBIAN LAS OPINIONS!

(Rigurosamente históric.)

Fan uns quants dias, que per un assumpto de ne goci, me vaig veure obligat a visitar a un amich, ab lo que per una petita discórdia, per qüestió d' ideas, feya uns dos anys no 'ns visitavam. Ma intenció era senzillament enllestir l' assumpto, y deixar las cosas com estavan, per que eram tan oposats en la manera de pensar, que si hagués tornat a visitar-lo hauriam acabat malament.

Vaig arribar a sa casa, vaig anunciar-me, y als pochos moments, va sorprendre-me, veure sortir al que havia estat mon amich, obrint-me sos brassos, tot dihent-me:

—¡Amich meu! Vens com l' anell al dit.... entra.... entra.... tinch aquí uns quants companys y 'm sembla que la conversa no t' será desagradable.

Vaig insistir en no volguer entrar, é intentant esplicarli l' objecte de la mèva visita; però ell sense escoltarme, me feu entrar casi per forza en una sala inmediata. Allí hi vaig veure uns quants tertulians, que 'm semblá havian sostingut una animada conversa, sospesa a ma arribada.

Mon amich fou qui la renová

—¿No dirás per que t' acabo de fer entrar?

—No 's estavam enterant y discutint las conclusiones aprobadas per la Assamblea Catalanista de Girona, y com que desde que sospengueren *La Renaixensa* y *Lo REGIONALISTA*, no parlém aquí més que de Catalanisme, t' hi dit que venias com l'

anell al dit, per dirthe que tots los que aquí veus, nos hem tornat dels teus. Ab aixó, dispensa tot lo temps que hem estat separats: lo succehit aquets dias, nos ha fet entrar en rahó.

Vaig fer feure, que no no feya cas de lo que acabavan d' esplicarme, li vaig explicar l' objecte de la mèva visita y manifesti mon desitj de retirarme.

Estranyat mon amich de ma conducta va preguntarme.

—¿Qué has cambiat d' ideas, que veig que 'm fas aquèl paperot?

—Ja veurás: ja t' seré franch, no vull que 'm tanquin a Sant Boy. ¿Qué t' creus que soch retrógado? ¿no veus que ab aquets ideals no 's vá en lloch? ¿no veus que no sou mes que quatre ximplés los que sostenen que s' ha d' escriure ab signos? ¡ca! tothom ha de parlar la llengua de Cervantes, sinó es un ignorant, un bestia, un....

—¡Home! ¡Home! acabém—va interrompre mon amich—no 'm diguis res més; ja sé que era jo, qui deya aqu estas bestiesas. Deixém corre lo passat y dispensa m si fins aré havia portat una vena als ulls llegint diaris *Noticieros* y madrilenys, sense pendrem la pena de volguer apendre res més. Sort que 'l dia del meu sant (Sant Joseph) passant per la Rambla, va venirme a las mans un manifest de la *Unió Catalanista*, y al llegirlo, sense saber com, vaig sentir una fonda indignació contra 'l centralisme, y vaig comprendre que tot lo que dos anys enera 'm predicavas, era lo mateix que 'l manifest deya y jo sentia. Al vespre, com cada any, van venir a refrascar molts amichs que sustentavan mas novas ideas. Casi tots portavan lo manifest de la *Unió*: res te d' estrany que la conversa se convertís en una sèrie de comentaris d' aquell document, casi tots ben favorables. Al arribar als brindis, ningú 's vá recordar del meu sanl, tothom protestava de la persecució centralista y felicitava al centralisme per la campanya d' opressió que tants y tants in diferents feya posar sota 'l pendó de las quatre bar ras. Jo, com era natural vaig ésser lo darrer de brindar, y 'ls vaig dir que dispensava a tots de que cap s' hagués recordat de mí, per que avans que jo era la mare Pàtria, vaig brindar, per tú, amich meu, esplicantlos que haviam renyit per tenir tu de molt temps arrelat aquest amor que tots sentiam. Per aixó determinarem ferte una visita de desagr' avis. Si la casualitat no t' hagués portat aquí, demá hauriam vingut a casa teva.

Aquesta relació, vá comourem fins a tal estrem, que no vaig saber que contestar, sols després d' alguns moments, un eniussista: ¡Visca Catalunya! sortit del fons de la mèva ànima y repetit per tots los presents, fou la contestació que vaig donar.

Vaig esplicarlos l' éxit de l' Assamblea de Girona, y avans de despedirnos, acordarem celebrar-lo lo diumenge següent ab un banquet de germanor.

Rahó, donchs es, que demaném al Govern, forsas vergassadas, sense sa opressió, aquets y com aquets molts altres catalans, haurian tardat anys a despertar.

LL. P.

BARREJA

Los de Madrid son molt savis.

Fins un tal Budell o Burdell que escriu en la *sesuda Epoca* ha arribat a saber que l' Oda a la Pàtria, de l' Aribau estava escrita en *dialecte castellá*. Ja es saber.

Una altre vegada senyor rotatiu ho preguntí al pare de la minyona que l' enterará millor.

Y no ficará la pota, com aquesta vegada.

Los del *Movimiento Católico* (!) de brasset ab las *Dominica... etc.*, tractant de Catalanisme. Es tot lo que 'ns quedava per véuer en aquesta Espanya castellana y corrompuda.

Fins ahont arriba l' influencia de la rassa. Fins ahont arriba la passió, tant condempnada per los sacerdots de la religió cristiana.

A lo menos hi vejessim una oposició d' ideas que combaten a altres ideas: Pero no més hi vejém odi.

Encare no voldrán que 'ls paguem ab la mateixa moneda.

Un *hidalgo* autèntich del Govern Civil nos digué que la llengua nostra era estrangera.

Qué t' sembla poble catalá com te tractan.

Lo que hi ha, es que no son consecuentes en tot, donchs pera que donguis forsas fills, sanch de la teva sanch y paguis crescuts é irritants impostos, volen que siguis ben *espanyol*, y si convé més que 'ls altres.

*
*
*

Y aquell *castila* veritable, de la terra dels sigrons, y que 's menja las garrofas com tots los altres empleats dins de Catalunya, encare tingué barra de dir altres bestiesas per l' istil com lo de *dialecte* després de contradirse ab lo que digué avans, y aixó que diu, que no sé quants *títulos* pot ostentar.

Per las motras li dem patent de... *savi*.

*
*
*

Lo mateix *burócrata* 'ns va dir qu' ell si fos govern, nos posaria aduanas al Ebre.

Qué 's pensa que 'ns moririam de gana, com sucseheix als seus paysans de *Andalusia*. Cá, home.

Y vostés que 'n farian del blat y de la llana. També se la menjarian.

Ja hauria de saber que 'ls catalans trayém lo pa de sota las pedras. Llástima que 'ls mellors bosins y 'l més blanch se 'l menján vostés.

Peró descuydi que ja vindrá alló que 'ls seus paysans diuen «no hay plazo que no se cumpla ni deuda que no se pague.»

*
*
*

Lo propi *mono-sabio* del Govern Civil, va dirnos en la última assentada que hi tingerem, qu' ell també n' era, de regionalista. Però com que no 'l creguerem, per aixó ja varem dirli lo primer dia que hi enrahonarem que era *separatista*.

Are nosaltres li devém dir: Deu nos lliuri de semblant regionalisme, que si fos centralista no sabém ahont arribaria. Potser se 'ns menjaria vius. Com que té tanta gana.

Y sino que ho digui algún de sos amichs.

Fins a una altre *queveller* Torres.

Fins lo *Madrid Cómico* hi fica cullerada y 'ns diu mambisos. Be está prou ben enterat.

Los mambisos tant en literatura com en política, son los literats madrilenys, alguns, redactors o colaboradores d' aquell periódich que votaren o defensaren l' últim acort de l' Academia sobre 'l premi Piquer.

Be prou que 's veu que las produccions de las literaturas regionals los hi fan ombra, sinó a que vindria tanta tírria.

En un sermó pronunciat en la Seu d' aquesta ciutat no fa molt temps, un Canonge foraster y de parla *Cervantesca* però (gallego per casualitat) que no va entrar per la *puerta grande de la oposición* sinó per la id. id. de la influencia, va dedicar algunas floretas al Catalanisme.

Nosaltres volém suposar que s' equivocá, y més dihentse regionalista com diu que es.

Y aixó ho creyém perquè va dir després, que no tenia cap intenció d' aludirnos.

Consti, no obstant, que vá produhir molt mal efecte entre 'ls oyents, y per lo tant un altre vegada vaji ab compte que aixís no haurá de fer cap rectificació.

L' *Academia Española* acaba de ferne una de las sevas.

Los senyors académichs han acordat, que al premi ofert a la millor obra dramática espanyola, hi tinguin sols obció las que estiguin escritas en castellá; advertint que l' acort lo prengueren per dos vots de majoria; además cal fer constar que lo donant res indicá en son testament respecte lo llenguatge en que ha de ser escrita l' obra premiada.

Y després nos dirán separatistas. Si nostra llengua per ells es llengua morta; si en tot lo que eils disposan arreconan nostre hermosa parla com si fos parla estrangera; si al catalá no s' el considera com espanyol y s' el separa de tot lo que a n' ells els interessa: qui son los separatistas ¿ells o nosaltres?

Y tot saben perquè? Ho diu ben clarament lo setmanari castellá, *Barcelona Cómica* en lo següent párrafo: «Es que dura todavía el resque-mor de *Batalla de Reynas* y temian que el premio hubiera que concederlo al autor de *Maria Rosa y Tierra Baja*?»

«Todo cabe en humanos corazones» y en els seus de cors encara més. La qüestió es repartirsho tot la gent de Castilla, com a bons germans.

Catalans que no voléu ser catalanistas, los que encara creyém en la bona fé dels castellans dihent a tot hora que 'us estiman com a regió germana y que únicament som nosaltres que ab nostres intranzigencias sembrém odís, ja ho veyéu ben clar, las ligitimas glorias de la terra las

arreconan y 'ls hi fan nosa. Prenéu nota d'aquêt fet vergonyós rastrer y egoista, a la vegada que disposeuvs a sentirne dir de novas, que ' centralisme fá un quant temps que *sacude sus melenas*.

Nosaltres doném coral enhorabona a en Guimerá, perquè l'estreno de sa última obra ha sigut la causa de que l'Academia hagi fet un altre d'aquells actes que no més fan bè a nostre causa.

No 'ns vé de nou que *La Lucha* d'aquesta ciutat digués mal del Catalanisme, perquè ja ho té per costum.

Lo que si 'ns estranya es que parli de Dèu y de Relligió.

Un periódich que 's una mena de *Diluvi* y encare ab menos solta, pero ab major ignorancia.

Un periódich en altre temps clerófo, y que ha publicat articles antirreligiosos en extrém.

Un periódich en fi, y pera acabar, que ha fet casi tot lo que cau dintre del Códich Penal y Decálech y are té barra de dirnos que no volém parlar de Dèu... Ja sab qu' aquí 'ns coneixém d'aprop y de molt temps.

Vaja que 'n sa boca la paraula de Dèu es un sarcasme per no dir un insult.

Y prou, que no val la pena que 'ns embrutim ab lo seu nom, ni cal pendrer en sério sas diatribas. Nos consta que 'l seu pahidor encare no està prou tip, y sinó que ho diguin los pobres carterers.

El Norte també 'ns tira la seva pedreta titllanos d'irreligiosos. Ja veu lo que son defensar malas causas que, s' há tingut d'afarellar ab lo repugnant orgue de la *colonia* y de la *burocracia*.

Per lo demés ja li consta que, no pot duptar de la sinceritat de las nostras conviccions religiosas, tant per lo que toca als principis regionalistas com als homes que 'ls sustentan. Dónchs jamay lo Catalanisme há efectuat cap acte que no fos conforme a la més estricta moralitat.

En cambi lo carlisme per alguns de sos periódichs há sigut objecte de censuras canónicas, cosa que no han fet may ab cap periódich regionalista, y son molt duptosas las conviccions d'alguns de sos homes.

Per lo demés, haurá de regoneixer que tant com aném a l'ombra d'un Prelat com lo de Vich, y en companyia de sacerdots tant exemplars com lo Dr. Torras y Bagés y canonges com Mossen Collell y tants altres com podriam citar, aném en molt bonas companyias.

Creyém en el fondo, que en tot lo del carlisme, avuy hi traspúa una sola cosa: l'enveja.

Y es alló, val més enveja que pietat.

Mare de Dèu y ¡qué 's bromista *El Nacional!* Me embla que sos redactors un cop lo tenen llest, dehuen quedar més descansats que 'n Castelar després d'enjegar una grossa de discursos tots d'una pessa.

Tractant de l'Assamblea de Girona, capseja las rallas ab lo següent titol *Autonomia y un jamón* (ara han de riure) y diu: «Trescientas cincuenta y tres barretinas sobre igual número de cabezas destornilladas han convertido el teatro de Girona en campo de amapolas. Fué mucho que no lo convirtieran en campo de Agramante, siendo locos de atar los señores de la reunión, catalanistas ellos.» Y res, ¡qué vol ferhi! si en aquêt mon las cosas no las entenderá may; á vos-tés els hi hauria agradat alló del *campo de Agramante*; ¡eh! dónchs á nosaltres no 'ns va venir bé. Algún dia sap, potser que 'ns hi decidim a... veli-aquí.

«Empezó la sesión con grandes aplausos y vi vas á Cataluña. Y á España que la parta un rayo.» Ah! bé! bé! vosté mateix, nosaltres ray que fem de bon acontentar.

«Se han olvidado de pedir una Iglesia catalana y un pontificado autónomo para Sardá y Salvany.» Veu en aixó no es pas que no hi hague-sim atinat, però se 'ns presentá una petita dificultad, hi 's que no sabíam que fer del Bisbe de Barcelona. Sap senyor Mauri.

«No sabemos á quienes recomendar esa gente catalanista; si á las autoridades ó á los médicos alienistas.» Si m'ha de creure a mí, no 'ns recomani a ningú que tots som prou bona gent: ja hu sabém que hi té molt bó ab los metjes que a las malalties mentals se dedican, però ¡qué vol que li digui! me sembla que prou falta li fan a V.

«Esto último es realmente lo que les conviene. Menos regionalismo y más duchas.» Miri qu'entre las dutchas y el mullader que Vs. han fet ab lo tal article potser que tinguém massa humilitat y la cullita de garrofas se 'ls fessentí.

Més de quatre vegadas, quant un acaba de llegir los telegramas de Madrid li venen ganas de renegar de l'electricitat, perquè vaja a lo menos si no l'hague-sin descuberta, tardariam molt més a saber disbarats com los següents:

«Madrid 16, 9. m.

El general Beranger al recibir las felicitaciones de los cuerpos de la Armada por la movilización de sus plantillas, holgóse de haber llegado á conseguir dotar á España de una escuadra como no hemos tenido ninguna después de la derrota de Trafalgar.»

Se necesita ser molt *holgado* per *holgarse* d'aixó de l'escuadra. ¿Qué no ho sap que la majoria de barcos no poden sortir del port que no 's marejin? Y qué d'uns quants anys a n'aquesta part se 'ns ne van de corcoll que un no se 'n adona? — Home si l'escuadra espanyola aviat no servirá més que per ferla retratar y enviar las fotografias a las poblacions que no tinguin port de mar, per veure si 'ls hi fan por.

Y encare sort tenim del *Terror* y del *Furor* que ab son nom esparveran una mica, que si aquèts no hi fossin ja l'hi asseguro que se 'n podria fer un cataplasma de la escuadra y dels marinos.

A Cuba ne tenim una colecció que no més serveixen per darnos avis de si el *Laurada*, *Bermuda* ó els *Tres Amichs* han desembarcats municions y homes. Tots los demés barcos de la nostra escuadra, jahuen malalts o mal ferits en los diferents ports de la Peninsula, escalabrats la majoria per efecte de la massa destressa dels que 'ls comandan.

Y de aixó 'n diuen una bona escuadra! Ja 'ls dich jo que tenim un ministre més bromista; *corrido*.

HIPARIONADA. — Estiuhejant en una important població de Catalunya cert catedràtic (?) y la seva dona, que estava alló que se 'n diu *als últims*, va tractar d'engatusar a n'els senzills habitants de dita població y sa comarca, dihent, entre altres cosas, que Catalunya mereixia més de lo que 'l Govern li donava per la seva laboriositat, geni emprendedor, caràcter, sobrietat, es a dir, no trobava prou paraulas per alabarla, y... ¿sabém tot perquè ho feya? Dónchs pera veure si podia pescar l'acte de diputat per aquell districte, lo que no lográ ni lográ may, per més que 's disfressi ab la pell d'ovella. Més després de tots aquèts *bobos* y d'haver ofer l'oro y l'moro, com diuen ells, ordena a la seva dona que immediatament sortís cap a Castella a deslliurar, *pues no quería tener ningún hijo catalán*. Rigurosament històric.

Are 'ls electors de Santa Coloma de Farnés y Granollers que aprenguin, que 's fihin de semblant... *cangrejo*, per no dirli altre cosa.

Associació Popular Regionalista

BARCELONA

TERCER PETIT CONCURS

COMPOSICION REBUDAS

1. La Palma. — L. L' Aurora va pondres.
2. Nadal. — L. ¡Quan hermoses sou costums de nostre terra!
3. Ofici ab música y sarau a can Ponts. L. Hem fá passar lo Sr. Alcalde, per si tenan... etc.

Barcelona 15 Abril 1897. — Lo Secretari del Jurat, *Joseph M. Montfort*.

NOTA. Lo plasso pera admetre composicions queda prorogát fins lo 31 del present Maig.

CRÓNICA REGIONALISTA

Ab motiu d'havernos negat l'Administració de Correus de Barcelona, l' que nostra sucursal en aquella ciutat reexpedís *Lo REGIONALISTA*, hem tingut d'establir l'envio desde Girona, Un periódich com lo nostre que n'escampa tants exemplars, necessita un servey molt entretingut que no 'ns va ésser possible improvisar a Girona; per aqnet motiu, molts de nostres llegidors haurán rebut los anterior números ab retrás. Esperém nos dispensarán.

—Lo diumenge dia 2 d'aquest mes, tingué lloch a Barcelona la xxxix festa del Jochs Florals ab lo lluhiment de costum.

Guanyá la flor natural lo llorejat poeta en Francesch Matheu, que elegí per Reyna de la Festa, a la hermosa senyoreta Na Maria de la Gloria Oller. Los altres premis foren guanyats per los senyors Frederich Rahola, Pere Palau, Claudi Planas y Font, Manel Folch y Torres, Cosme Vidal, Mossen Anton Vila y Norbert Font y Sagué.

Los discursos del president Sr. Maspons y del mantenedor Miquel S. Oliver, de Mallorca, están plens d'amor a Catalunya y son dignes de sos distingits autors.

En Francesch Matheu fou proclamat Mestre en Gay Saber.

La *Lliga de Catalunya*, lo *Centro Excursionista de Catalunya* y la *Associació Popular Regionalista*, celebraren lluhidas veulladas pera commemorar la festa major de las lletras catalanas.

Sentim que la falta d'espay no 'ns permeti parlar de tot ab l'extensió que 's mereix.

—Ha sigut nombrat Degá del Colegi de Notaris de Catalunya, nostre distingit company de causa D. Francisco de S. Maspons y Labrés, per gran majoria de notaris, en front la candidatura d'un individuó que votá a favor de l'Alonso Martinez en l'Academia de Jurisprudencia.

—Lo dia primer d'aquet mes, D. Lluís Domenech y Muntaner, doná en l'Ateneu Barcelonés una conferencia sobre «Las banderas nacionales a Espanya.» En ella demostrá que 'l tan gallejat *pendón morado de Castilla*, no ha existit may, y que la *gualda y roja* es inventada cent anys enrera per Carles III d'Espanya, inspirat en la bandera nacional de la confederació catalana-aragonesa.

Las elecciones verificadas en dit Centre, com veurán nostres llegidors en l'article que 'n parla, han sigut un nou triomf pel Catalanisme. Sembla que 'l President será una personalitat de valúa dintre la Causa.

—Fá temps que tenim entre nosaltres al genial escriptor y antich federalista catalá en Pompeu Gener, ahont ha publicat sa darrera producció, *Amigos y Maestros*, del quin ne donarem compte en lo próxim número. En ell hi há un estudi dels dramas de V. Hugo quals tendencias son en extrém regionalistas.

Sols sentim que 'l hagi publicat en llenguatje d'*expedients*, y no hagi adoptat lo catalá o 'l francés com ell sol fer.

—S'ha estrenat ab un éxit asombrós y extraordinari, en lo Romea de Barcelona, *La Terra Baixa* del mestre Guimerá. Ha sigut un acoteixement teatral.

—De la funció que 'n son obsequi li prepara l'*Associació Popular Regionalista* ja 'n parlarem detalladament en lo próxim número.

PETITA CORRESPONDENCIA

Barcelona. R. P.—A. A.—B. G.—F. M.—E. de M.—Borrassá. F. de S. C.—Marsá. E. E.—Inscrits com a propagadors.

Barcelona. J. N. E.—J. M. M.—J. A.—D. B.—M. LL.—V. M.—P. R. P.—B. C.—J. B.—J. R.—J. Q.—A. B.—R. B.—J. V.—J. G.—Sant Andreu de Palomar. G. B.—Berga. J. F.—LL. F.—Gracia. R. Q.—La Morera. LL. G.—Inscrits com a protectors.

Xeria. A. A.—Rebut sellos.—Procurarém enviarli aviat lo que 'ns demana.

Manresa. LL. R.—Rebut import dos trimestres, queda reformada la llista.

Figueras. I. C.—Desitjaria contestació a ma carta del dia 15.

Ribarroja. R. C.—Desitjaria contestés ma postal.

Berga. M. P.—Rebuda sa llista: n'hi p'és nota. També he rebut import dos trimestres.

Barcelona. F. S. P.—Rebuda sa llista.

Sant Boy del Llussanés. A. M.—Rebut import dos trimestres.

Barcelona. J. C.—P. V.—J. M.—J. M.—J. M. B.—Quedan inscrits com a propagadors.

Tarroja. A. C.—Rebut import per un any.

Cervera. C. P.—Rebut import per un any.—Queda inscrit propagador.

Palafolls (Malgrat). N. R.—Inscrit propagador.

Barcelona. M. LL.—Rebut import per un any.

Barcelona. E. M.—Rebut import de 350 exemplars.

Bordils. A. V.—Queda inscrit com a protector.

Masnou. N. C.—Hem enviat lo que demana. Queda inscrit lo nom que 'ns dona en la seva.

L' ADMINISTRADOR.

Sra. T. C. Grauollers.—Truqui a la porta de l'*Esquella* o de la *Tomasa* que aquets l'obrirán. No es pel caràcter de la nostra publicació.

J. C. Barcelona.—Son article no 'l poguerem insertar per sobra d'original. Are com compendrà ja ha passat d'actualitat.

C. O. Canet.—Sa poesia anirá. Va bé.

LO REDACTOR-QUEFE.

GIRONA. — Imprempta de P. Torres, Constitució 9.